

ECB Bankų priežiūra: BPM 2017 m. priežiūros prioritetai

2017 m. priežiūros prioritetų apraše išdėstyta, į kokias sritis bus sutelkta priežiūra 2017 m. Nustatant prioritetus buvo atliktas prižiūrimų bankų pagrindinių rizikų vertinimas, atsižvelgiant į pokyčius ekonomikos, reguliavimo ir priežiūros srityse.

Vertinant pagrindines rizikas, su kuriomis susiduria bankų sektorius, buvo bendradarbiaujama su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis ir naudojamosi jungtinių priežiūros grupių (JPG) įdirbiu, ECB makroprudencinėmis ir mikroprudencinėmis analizėmis, taip pat tarptautinių subjektų ataskaitomis. Nustatyti šie svarbūs rizikos veiksniai: itin žemos ir (arba) neigiamos palūkanų normos, dideli neveiksnių paskolų portfeliai ir vangus ekonomikos augimas euro zonos šalyse, ES geopolitinis neapibrėžtumas, bankų ir rinkų reakcija į naujas taisykles, galimas rizikos priedų posūkis priešinga kryptimi finansų rinkose, padėtis besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse, ES fiskalinis nesubalansuotumas, bankų nusižengimai, būsto paskolų rinkų pokyčiai, kibernetiniai nusikaltimai ir IT trikdžiai, ne bankų konkurencija. Šie rizikos veiksniai didžiausią poveikį daro verslo modelių ir pelningumo rizikai ir kredito rizikai.

Kad bankai veiksmingai valdytų šias pagrindines rizikas, Europos bankų priežiūra supaprastino priežiūros prioritetus. 2017 m. vykdant bankų priežiūrą daugiausia dėmesio bus skiriama toliau nurodytoms trimis sritims:

1. verslo modeliams ir pelningumą skatinantiems veiksniams,
2. kredito rizikai, susitelkiant į neveiksnius paskolas ir kredito rizikos koncentraciją,
3. rizikos valdymui.

Įgyvendinant kiekvieną iš šių prioritetų bus vykdomos įvairios priežiūrinės iniciatyvos. Kai kurioms jų visiškai įgyvendinti prireiks daugiau nei vieno metų.

Visgi neturėtų būti vertinama, kad tai yra baigtinis rizikų ir priežiūros prioritetų sąrašas. Nuolat vykdoma ir kita įvairi, šiame dokumente tiesiogiai neįvardyta veikla, pavyzdžiui, su kibernetinių nusikaltimų rizika susijusi veikla. Be to, konkretaus banko (kredito įstaigos) atveju gali reikėti ir kitokių priežiūros veiksmų, priklausomai nuo jo rizikos profilio specifikos. Vis dėlto prioritetai yra labai svarbi priemonė siekiant, kad visų bankų priežiūra būtų vienoda, proporcinga ir veiksminga, – taip padedama sudaryti visiems vienodas sąlygas ir užtikrinamas didesnis priežiūros poveikis.

Verslo modeliai ir pelningumą lemiantys veiksniai

Priežiūros veiksmas:

- Bankų verslo modelių ir pelningumą lemiančių veiksnių teminė peržiūra

Verslo modeliai ir pelningumą lemiantys veiksniai ir 2017 m. bus prioritetinga sritis, ypač atsižvelgiant į užsitęsusių itin žemų ir (arba) neigiamų palūkanų laikotarpį. Todėl Europos bankų priežiūra tebevykdys bankų verslo modelių ir pelningumą lemiančių veiksnių teminę peržiūrą. Vykdytą peržiūrą JPG visus metus atliks nuodugnius tyrimus. Bus stebimas ir referendumo dėl Jungtinės Karalystės narystės ES rezultatų galimas poveikis prižiūrimiems bankams ir jų verslo modeliams. Be to, Europos bankų priežiūra analizuos galimą riziką bankų verslo modeliams, kylantią dėl vadinamojo FinTech sektoriaus ir ne bankų konkurencijos.

Kredito rizika, susitelkiant į neveiksnius paskolas ir kredito rizikos koncentraciją

Priežiūros veiksmas:

- Su neveiksniais paskolomis susijusios gairės/rekomendacijos ir priežiūrinis dialogas
- Bankų pasirengimo 9-ajam TFAS teminė peržiūra

Kredito rizika lieka tarp svarbiausių priežiūros prioritetų 2017 m. Nemažai įstaigų vis dar turi didelį NP portfelį. Paskelbusi bankams skirtą rekomendacinį dokumentą apie neveiksnius paskolas, Europos bankų priežiūra, veikdama per NP klausimams nagrinėti sudarytą darbo grupę, ir toliau padės JPG vykdyti tolesnius priežiūros veiksmus ir tęsti priežiūrinį dialogą dėl rekomendacinio dokumento apie neveiksnius paskolas ir bankų neveiksnių paskolų portfelio įvertinimo. Atsižvelgiant į tai, kad netrukus bus įvestas apskaitos standartas (9-asis TFAS „Finansinės priemonės“), teminė peržiūra, kurios tikslas yra nustatyti galimą 9-ojo TFAS poveikį bankams ir įvertinti, kaip bankai yra pasirengę jo įvedimui, bus vykdoma intensyviau. Siekdama išanalizuoti per didelę kredito rizikos koncentraciją tam tikrose turto klasėse, tokiose kaip paskolos įkeičiant laivus arba jiems įsigyti, Europos bankų priežiūra ketina taikyti naują metodą, derindama patikrinimus vietoje ir nuotoliniu būdu vykdomą priežiūrą.

Rizikos valdymas

Priežiūros veiksmas:

- BBPK reglamento Nr. 239 principų laikymosi teminė peržiūra
- TVMP
- Bankų užsakomųjų paslaugų teminė peržiūra

2016 m. nustatytą rizikos valdymo, kapitalo pakankamumo ir likvidumo prioritetai buvo papildyti naujais aspektais, kuriuos taip pat reikėtų patobulinti. Šioms iniciatyvoms bus skiriamas ypatingas dėmesys:

Bazelio bankų priežiūros komiteto (BBPK) principų dėl veiksmingo duomenų apie riziką rinkimo ir teikimo laikymasis

Kai vyrauja žemos palūkanų normos, centrinių bankų teikiamas finansavimas yra pigus ir gausus, o dėl mažo bankų pelningumo jie ieško pelno didinimo galimybių, labai svarbu, kad bankai vykdytų rizikos ribojimu pagrįstą valdymą. Kad su rizika susijusi informacija būtų tiksli, ir, atitinkamai, rizika būtų patikimai valdoma ir kontroliuojama, o kapitalo reikalavimai būtų adekvatūs, būtini kokybiški duomenys. Europos bankų priežiūra užbaigs dabar dar vykdomą teminę peržiūrą, kaip bankai laikosi BBPK principų dėl veiksmingo duomenų apie riziką rinkimo ir teikimo (BBPK reglamentas Nr. 239), o JPG, jei reikės, toliau stebės konkrečias įstaigas.

Tikslinė vidaus modelių peržiūra (TVMP)

Siekdama įvertinti ir patikrinti patvirtintų 1 ramsčio vidaus modelių adekvatumą bei tinkamumą ir taip sustiprinti bankų rizikos valdymo patikimumą, Europos bankų priežiūra pradės vykdyti daugiametę tikslinę vidaus modelių peržiūrą. Bus pradėti su šia peržiūra susiję patikrinimai vietoje.

Vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas ir vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo procesas

Vidaus kapitalo ir likvidumo pakankamumo vertinimo procesai (angl. *Internal capital adequacy assessment process*, ICAAP; *Internal liquidity adequacy assessment process*, ILAAP) yra labai svarbūs įstaigų kapitalo ir likvidumo pakankamumo valdymui. Priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo metu Europos bankų priežiūra tikrina įstaigų ICAAP ir ILAAP siekdama nustatyti, ar bankai įdiegė tinkamus procesus savo kapitalo ir likvidumo pakankamumui įvertinti ir palaikyti. Vienas iš Europos bankų priežiūros tikslų – siekti, kad bankų ICAAP ir ILAAP būtų nuolat tobulinami.

Užsakomosios paslaugos

Bankai nori naudotis vis įvairesnėmis užsakomosiomis paslaugomis, o tai yra naujas rizikos šaltinis. Todėl Europos bankų priežiūra inicijuos teminę peržiūrą, kad išsiaiškintų visas bankų užsakomąsias paslaugas ir atidžiai išnagrinėtų, kaip valdoma su tokiomis paslaugomis susijusi rizika (įskaitant IT riziką).